

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра публічного управління, менеджменту та маркетингу

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Директор ІНІЕУ

[Handwritten signature]
"15" *[Handwritten date]* 2019 р.
Галган Р.А.
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ • СХІДНОУКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК І ІНЖЕНЕРИВ • ДАЛЯ • 47102 • 02070714

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА

Ступінь вищої освіти

МАГІСТР

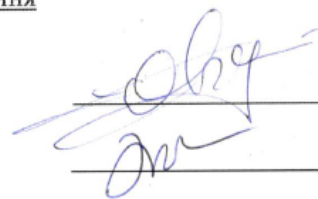
Інститут	Галузь знань	Спеціальність	Спеціалізація
ІНІЕУ	28 Управління та адміністрування	281 Публічне управління та адміністрування	

Робоча програма навчальної дисципліни ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА

для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

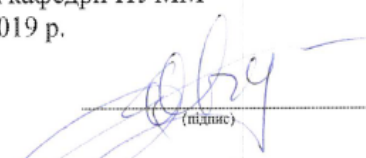
Розробники: Овчаренко С.І., д.е.н., проф., завідувач кафедри

Коренєв Е.Н., к.е.н., доц., доцент кафедри

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ПУММ
Протокол № 2 від "8" 10. 2019 р.

Завідувач кафедри:

(Овчаренко С.І.)
(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри інституту, для якого викладається дисципліна:

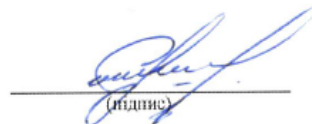

(Овчаренко С.І.)
(прізвище та ініціали)

"8" 27 жовтне 2019 року

Схвалено методичною радою ННІЕУ
Протокол № 2 від "15" 27 жовтне 2019 року

Голова методичної ради

(Клюс Ю.І.)
(прізвище та ініціали)

© Овчаренко С.І.,
Коренєв Е.Н.,
2019 р.

Опис навчальної дисципліни

1.1 Профіль дисципліни:

Метою викладання дисципліни є формування цілісного уявлення про публічну політику національного, регіонального та місцевого рівнів, політичні інститути та процеси, що визначають її специфіку; сучасні практики електронної демократії; вміння аналізу, розробки та реалізації публічної політики, вироблення аналітичних рекомендацій для прийняття політичних і управлінських рішень, діагностики та аналізу соціально-гуманітарної складової розвитку суспільства.

Метою лекційних занять за дисципліною є розкриття загальних та специфічних особливостей даної дисципліни, її структури, окремих методів наукового пізнання; конкретизація зв'язку фундаментальних об'єктів з конкретною навчальною дисципліною, демонстрація системних відносин, надання цілісної уяви про предмет; деталізація і поелементне вивчення й засвоєння відповідних дисципліни понять, теорій; формування у студентів системи знань на основі усвідомлення загальних закономірностей, загальних принципів, поступового переходу від окремих до більш широких узагальнень; диференціювання знань, що дозволяє із великої кількості одержаних знань виділяти тільки ті, на які падає основне змістовне і логічне навантаження та які є опорою для встановлення зв'язків між основними поняттями теми, курсу, предмету.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Предметом дисципліни є процеси сучасної трансформації в системі публічного управління, розвитку публічної служби. Важливою складовою є акцент на необхідності втілення нових управлінських рішень, спрямованих на підвищення рівня знань державних службовців, сучасних технологій публічного управління і адміністрування.

Завдання дисципліни – набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок за напрямками: політичні інституції, суспільно-політична діяльність та порівняльна публічна політика.

Знання і навички, отримані на теоретичному та практичному рівні при вивченні дисципліни будуть розвинуті на теоретичному та практичному рівні при проходженні дисциплін другого (магістерського) рівня:

- "Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека";
- "Державне регулювання економіки та планування розвитку територій";
- "Публічна служба".

Знання і навички, отримані при вивченні дисципліни, будуть використовуватись публічними службовцями у професійному контексті:

- на загальнодержавному рівні – в департаментах та відділах центральних органів виконавчої влади;
- на регіональному рівні – в управліннях та відділах обласних та районних державних адміністрацій;
- на рівні органів місцевого самоврядування – у відділах та службах органів місцевого самоврядування.

1.2 Компетентності і результати навчання

За результатами опанування навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають професійні компетентності, перелік яких наведено в табл. 1.1 в стовпці «Компетентності». Щоб набути кожну з перерахованих компетентностей, здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати знання, уміння, комунікативні здібності, а також здатність самостійно і відповідально здійснювати дії в контексті професії. Ці складові відповідають дескрипторам з Національної рамки кваліфікацій і надаються для кожної компетентності в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Відповідність компетентностей/результатів навчання дескрипторам Національної рамки кваліфікацій

Компетентності/ результати навчання	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<p>1. Забезпечувати правильне використання принципів соціальної справедливості і дотримання загальнолюдських норм поведінки і моралі в міжособистісних відносинах та у суспільстві.</p> <p>2. Формулювати цілі та визначати структуру власної діяльності з урахування суспільних, державних і економічних інтересів. Використовувати принцип «навчання крізь життя» для постійного підвищення своєї конкурентоспроможності.</p> <p>3. Розпізнавати та використовувати різні види владних відносин, специфіку політичної влади, розуміти її сутність, структуру, функції. Орієнтуватися у міжнародному політичному житті, геополітичній ситуації, розуміти місце та статус України в сучасному світі.</p> <p>4. Визначати переваги різних форм та методів організації процесів діяльності та формування раціональних структур органів державної влади, органів місцевого самоврядування та систем їх управління.</p> <p>5. Визначати шляхи оптимізації управління розвитком соціально-економічних систем та органів державної влади на підставі всебічного аналізу результатів їх</p>	<p>– механізмів, методів та інструментів публічної політики;</p> <p>– процесів, що відбуваються у публічній сфері в контексті функціонування політичних інститутів;</p> <p>– теорії та практики прийняття політико-управлінських рішень;</p> <p>– принципів організації та структури публічної влади в Україні;</p> <p>– сутності теорії та практики аналізу публічної політики;</p> <p>– методів оцінювання і технологій моніторингу публічної політики;</p> <p>– структури та вимог до змісту основних аналітичних документів в публічній політиці та управлінні;</p> <p>– сутності теорії та практики електронного урядування й електронної демократії;</p> <p>– понять та сутності, принципів, цілей й методів державної регіональної політики та політики регіонального розвитку з урахуванням реформ та світового досвіду;</p> <p>– понять та сутності місцевого самоврядування, елементного складу та функцій</p>	<p>– здатність розуміти основні теорії та принципи, що лежать в основі функціонування політичних інститутів та процесів прийняття політичних рішень;</p> <p>– здатність розуміти і працювати в межах інституціонального, структурного та політичного контекстів у процесі вироблення публічної політики;</p> <p>– здатність комунікувати та взаємодіяти результативно з окремими громадянами та різними суспільними групами;</p> <p>– здатність ідентифікувати проблеми та здійснювати аналіз публічної політики;</p> <p>– визначати пріоритети побудови та функціонування складових електронного управління в Україні;</p> <p>– здатність розуміти, інтерпретувати та використовувати на практиці основні теорії та принципи, що лежать в основі політики регіонального розвитку;</p> <p>– здатність застосовувати на практиці механізми реалізації права на місцеве самоврядування;</p> <p>– здатність забезпечувати створення умов щодо форму-</p>	<p>– здійснення оцінювання ефективності публічної влади та політичної системи;</p> <p>– організація ефективних комунікацій при прийнятті політико-управлінських рішень;</p> <p>– застосування навичок аналізу публічної політики на практиці;</p> <p>– практичне використання аналітичних методик, аудиту, моніторингу та оцінювання публічної політики;</p> <p>– зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо організації процесу реалізації засад публічного адміністрування та демократичного врядування на різних рівнях управління;</p> <p>– організація співробітництва з територіальними громадами з використанням технологій електронного урядування та електронної демократії;</p> <p>– обрання узгодженого комплек-</p>	<p>– прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;</p> <p>– соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень;</p> <p>– прийняття, з метою вирішення управлінських завдань, індивідуально чи у складі групи осіб управлінських рішень під власну відповідальність на основі і в межах чинного законодавства.</p>

Компетентності/ результати навчання	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<p>діяльності з урахуванням сучасних технологій управління.</p> <p>6. Розробляти та реалізувати заходи щодо впровадження кращих практик діяльності органів публічного управління та місцевого самоврядування.</p> <p>7. Вміти тлумачити і застосовувати закони та інші нормативні акти, юридично грамотно кваліфікувати факти і обставини, приймати правові рішення та вчиняти інші юридичні дії у повній відповідності до закону.</p>	<p>системи місцевого самоврядування і його специфіки в контексті публічної влади;</p> <p>– концептуальних засад соціально-гуманітарної політики;</p> <p>– основних понять та характерних особливостей представницької влади.</p>	<p>вання і розвитку самодостатніх та спроможних територіальних громад.</p> <p>– здатність застосовувати критерії ефективного функціонування системи представницької влади.</p>	<p>су принципів, цілей та методів державної регіональної політики, визначення наслідків для регіону як об'єкту її впливу;</p> <p>– розробка та практичне впровадження механізмів реалізації права на місцеве самоврядування;</p> <p>– організація процесів об'єднання та співробітництва територіальних громад;</p> <p>– визначення зовнішніх і внутрішніх чинників впливу на розвиток парламентської діяльності в Україні.</p>	

Перераховані компетентності є складовими інтегрованої професійної компетентності:

"здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики, характеризується невизначеністю умов і вимог",

що зв'язана з дисципліною "Публічна політика" в освітній програмі за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Продемонстровані здобувачами вищої освіти знання, уміння, комунікативні здібності, самостійність і відповідальність в прийнятті рішень складаються в інтегрований програмний результат навчання:

"здійснювати ефективне публічне управління та управляти процесами формування та реалізації публічної політики на міжнародному, національному, регіональному та місцевому рівнях, дотримуючись вимог чинного законодавства та враховуючи національні інтереси",

що зв'язаний з дисципліною "Публічна політика" в освітній програмі за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

1.3 Навчальна робота за дисципліною

Тип дисципліни: **обов'язкова.**

Форми та методи навчання: **лекції, практичні заняття, курсова робота, самостійна робота**

Семестри: **2.**

Обсяг дисципліни: загальна кількість годин - 120; кількість кредитів ECTS – 4.0.

Денна форма навчання:

– 2 семестр: лекції – 14 год., практичні – 14 год., самостійна робота студентів – 92 год., у т.ч. курсова робота; кількість кредитів ECTS – 4.0, вид контролю – іспит.

Заочна форма навчання:

– 2 семестр: лекції – 4 год., практичні – 4 год., самостійна робота студентів – 112 год., у т.ч. курсова робота; кількість кредитів ECTS – 4.0, вид контролю – іспит.

Мова навчання: **українська.**

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу, які безпосередньо проводять заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: evvoukr@gmail.com.

2 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

2.1 Тематичний план 2 семестру:

ТЕМА 1. Політичні інститути та процеси прийняття політичних рішень

Взаємозв'язок політики та управління. Політична система як система управління публічними справами. Цілі та засоби публічно-управлінської діяльності. Особливості вироблення та реалізації політичного курсу. Поняття "інституту" в політиці та публічному управлінні. Політичні інститути як складові політичної системи. Держава як політичний інститут. Політичний процес. Поняття "політичного" та "політико-управлінського рішення". Вироблення та реалізація рішень у сфері державно-владних відносин. Організація та структура публічної влади в Україні.

ТЕМА 2. Суспільно-політична діяльність

Політична діяльність. Політичні дії. Політичне життя. Суспільно-політична взаємодія суб'єктів політичного процесу. Форми політичної діяльності. Політична участь. Класифікація політичної участі. Цілі та засоби публічно-управлінської діяльності. Політична система як система управління публічними справами. Структура політичної системи. Суб'єктно-об'єктні відносини. Типи політичних систем. Політичний режим. Структура політичного режиму. Типи політичних режимів. Відносини між державою і партіями. Відносини між партійними лідерами і партійною елітою. Відносини держави і груп тиску. Класифікація політичних режимів. Політичне керівництво. Політична платформа. Політична стратегія. Політична тактика. Особливості вироблення та реалізації політичного курсу. Узгодженість дій публічної влади та громадян. Взаємодія державних органів з громадськістю. Зв'язки з громадськістю. Статус вільних ЗМІ. Зв'язки з пресою. Децентралізація державної влади. Партійна структуризація влади. Легальна політична опозиція. Легальне лобювання групових інтересів. Влада як суспільний феномен. Політична влада та її основні риси. Політична влада в Україні. Політична корупція в Україні. Фактори, що сприяють розвитку корупції в Україні. Чинники запобігання проявів корупції на основі міжнародного досвіду. Ступінь публічності та відкритість влади суспільству. Джерела формування влади. Рівень публічності влади. Відкритість влади. Публічний контроль за діяльністю органів державної влади.

ТЕМА 3. Політика регіонального розвитку

Державна регіональна політика: сутність, принципи, завдання. Глобальні та внутрішні фактори впливу на формування державної регіональної політики та розвиток регіонів. Нормативно-правові засади формування та реалізації регіональної політики в Україні. Пріоритети та цілі політики регіонального розвитку. Державна стратегія регіонального розвитку. Законодавство у сфері регіонального розвитку.

ТЕМА 4. Місцеве самоврядування

Поняття та сутність місцевого самоврядування. Специфіка місцевого самоврядування в контексті публічної влади. Концепції місцевого самоврядування. Основні сутнісні ознаки та базові принципи місцевого самоврядування. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Місцеве самоврядування та громадянське суспільство: кореляція статусів. Система місцевого самоврядування: елементний склад та функції. Специфіка феномену спроможності територіальних громад. Механізми формування спроможних територіальних громад в сучасній Україні. Муніципальна консолідація (політика об'єднання та співробітництва територіальних громад). Алгоритми формування спроможних територіальних громад.

ТЕМА 5. Соціально-гуманітарна політика

Поняття соціальної організації суспільства. Класичні і сучасні теорії соціальної організації суспільства. Соціальні групи та соціальні інститути. Соціальна структура суспільства. Соціальна нерівність і соціальна стратифікація. Соціальна мобільність і соціальний розвиток. Мета, завдання, об'єкти, суб'єкти та принципи соціальної політики. Моделі та основні напрями соціальної політики. Механізми формування та реалізації соціальної політики. Соціальна безпека і соціальні ризики. Поняття та структура єдиного гуманітарного простору. Формування єдиного гуманітарного простору в системі пріоритетів державної гуманітарної політики в Україні. Національна ідентичність як показник цілісності і повноти гуманітарного простору.

ТЕМА 6. Аналіз публічної політики

Підходи до аналізу публічної політики. Різноманіття аналітичних підходів до дослідження публічної політики. Цикл вироблення публічної політики. Середовище вироблення публічної політики. Аналіз стейкхолдерів та консультації з громадськістю у виробленні публічної політики. Компаративний аналіз публічної політики. Моніторинг публічної політики. Механізм реалізації та оцінювання публічної політики. Роль аналітичного документа в процесі вироблення публічної політики. Основні види аналітичних документів. Структура аналітичного документа. Етапи підготовки аналітичних документів.

ТЕМА 7. Представницька влада.

Природа, сутність, системні характеристики парламентаризму. Парламент та його основні функції. Структура парламенту. Формування палат. Статус депутата. Пряма і представницька демократія. Базові філософсько-світоглядні ідеї теорій парламентаризму. Генеза та еволюція парламентаризму (від античності до сучасності). Витоки, становлення та розвиток представницької влади в Україні. Політичні реформи в Україні кінця ХХ – початку ХХІ ст. та метаморфози сучасного вітчизняного парламентаризму. Парламентське право. Парламентські процедури та законотворчий процес. Законодавчі ініціативи. Публікація закону. Законодавче оформлення діяльності партії в парламенті. Типологія партій. Виборча система. Механізми та процедури, пов'язані із формуванням органів влади. Структура виборчої системи. Парламентська коаліція та опозиція. Судова влада. Судові органи.

3 ЗМІСТ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

3.1 Зміст аудиторних занять 2 семестру денної форми навчання

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
1	Лекція 1. Тема "Політичні інститути та процеси прийняття політичних рішень"	2	Презентація POWERPOINT	1,2,3,4,19,22
1	Практичне заняття 1. 1.Сутність категорії «публічна політика». Політична наука. 2.Понятійно-категоріальний апарат з питань політики. 3.Теорії та концепції публічної політики. 4.Розвиток політичної думки у світовому контексті. 5.Етапи розвитку політичної думки в Україні. 6.Демократично-народницький напрям політичної думки. 7.Взаємозв'язок політики та управління. 8.Публічне узгодження інтересів держави і суспільства. 9.Політичний простір. Реалізація політики. 10.Поняття «інституту» в політиці та публічному управлінні. 11.Політичні інститути як складові політичної системи. 12.Держава як політичний інститут. Інституціональне середовище. Політична реформа. Публічна сфера.	2	Роздатковий матеріал	1,2,3,4,13,19,22,36,49
3	Лекція 2. Тема "Суспільно-політична діяльність"	2	Презентація POWERPOINT	6,7,8,9,10
3	Практичне заняття 2. 1. Політична діяльність. Політичні дії. Політичне життя. 2. Суспільно-політична взаємодія суб'єктів політичного процесу. 3. Форми політичної діяльності. Політична участь. 4. Класифікація політичної участі. 5. Цілі та засоби публічно-управлінської діяльності. Політична система як система управління публічними справами. 6. Структура політичної системи. Суб'єктно-об'єктні відносини. 7. Типи політичних систем. Політичний режим. 8. Структура політичного режиму. Типи політичних режимів. 9. Відносини між державою і партіями. 10. Відносини між партійними лідерами і партійною елітою. 11. Відносини держави і груп тиску. Класифікація політичних режимів.	2	Роздатковий матеріал	6,7,8,9,10,23,36

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
	12. Політичне керівництво. Політична платформа. 13. Політична стратегія. Політична тактика. 14. Особливості вироблення та реалізації політичного курсу. 15. Узгодженість дій публічної влади та громадян. Взаємодія державних органів з громадськістю.			
5	Лекція 3. Тема "Політика регіонального розвитку"	2	Презентація POWERPOINT	1,3,17,18,19, 30,49,55
5	Практичне заняття 3. 1. Державна регіональна політика: сутність, принципи, завдання. 2. Глобальні та внутрішні фактори впливу на формування державної регіональної політики та розвиток регіонів. 3. Регіональні структури влади. Компетенція суб'єктів влади. 4. Самоврядування певної території в державі. 5. Структура органів влади. Законодавчі збори регіональних структур. 6. Виконавчі органи регіональних структур. 7. Нормативно-правові засади формування та реалізації регіональної політики в Україні. 8. Політичні інститути регіонального та місцевого самоврядування в Україні. 9. Районні й обласні держадміністрації. Компетенції виконавчих органів. 10. Особливий статус органів місцевого самоврядування. Партийна система в Україні. Політичні партії. 11. Демократичні конкурентоспроможні партії. Вибори народних депутатів України. Вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. 12. Пріоритети та цілі політики регіонального розвитку. 13. Державна стратегія регіонального розвитку. Законодавство у сфері регіонального розвитку. 14. Нормативно-правові засади формування політики регіонального розвитку.	2	Роздатковий матеріал	1,3,17,18,19, 30,49,55
7	Лекція 4. Тема "Місцеве самоврядування"	2	Презентація POWERPOINT	1,3,17,18,19, 30,49,55
7	Практичне заняття 4. 1. Поняття та сутність місцевого самоврядування. Специфіка місцевого самоврядування в контексті публічної влади. 2. Концепції місцевого самоврядування. 3. Основні сутнісні ознаки та базові принципи місцевого самоврядування. Моделі місцевого самоврядування. 4. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.	2	Роздатковий матеріал	1,3,17,18,19, 30,49,55

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
	<p>5. Місцеве самоврядування та громадянське суспільство: кореляція статусів.</p> <p>6. Система місцевого самоврядування: елементний склад та функції. Компетенції органів місцевого самоврядування та їх повноваження.</p> <p>7. Відповідальність органів місцевого самоврядування.</p> <p>8. Роль місцевого самоврядування в забезпеченні сталого розвитку країни. Крайні українські практики місцевого самоврядування.</p> <p>9. Специфіка феномену спроможності територіальних громад.</p> <p>10. Механізми формування спроможних територіальних громад в сучасній Україні.</p> <p>11. Політика об'єднання та співробітництва територіальних громад.</p> <p>12. Алгоритми формування спроможних територіальних громад.</p>			
9	<p>Лекція 5. Тема "Соціально-гуманітарна політика"</p>	2	Презентація POWERPOINT	2,5,8,11,13, 16, 36,38,40
9	<p>Практичне заняття 5.</p> <p>1. Поняття соціальної організації суспільства. Класичні і сучасні теорії соціальної організації суспільства.</p> <p>2. Соціальні групи та соціальні інститути. Соціальна структура суспільства. Соціальна нерівність і соціальна стратифікація.</p> <p>3. Соціальна мобільність і соціальний розвиток. Територіальний розвиток соціальної інфраструктури. Мета, завдання, об'єкти, суб'єкти та принципи соціальної політики</p> <p>4. Моделі та основні напрями соціальної політики.</p> <p>5. Механізми формування та реалізації соціальної політики. Соціальна безпека і соціальні ризики.</p> <p>6. Поняття та структура єдиного гуманітарного простору. Формування єдиного гуманітарного простору в системі пріоритетів державної гуманітарної політики в Україні.</p> <p>7. Національна ідентичність як показник цілісності і повноти гуманітарного простору.</p> <p>8. Основні напрями та завдання соціально-гуманітарної політики країни.</p> <p>9. Розвиток соціогуманітарної сфери на регіональному рівні.</p> <p>10. Управління соціогуманітарним розвитком на місцевому рівні.</p>	2	Роздатковий матеріал	2,5,8,11, 13,16, 36,38,40,63
11	<p>Лекція 6. Тема "Аналіз публічної політики"</p>	2	Презентація POWERPOINT	6,10,14,22, 36,54,63
11	<p>Практичне заняття 6.</p> <p>1. Підходи до аналізу публічної політики. Різноманіття аналітичних підходів до дослідження</p>	2	Роздатковий матеріал	6,10,14,22, 36,54,63

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
	<p>публічної політики.</p> <p>2. Аналіз політичної культури України. Політична культура.</p> <p>3. Сутність і структура політичної культури.</p> <p>4. Риси і типи політичної культури. Аналіз політичної культури України.</p> <p>5. Політична поведінка. Процес публічної політики та його суб'єкти. Форми взаємодії публічної політики.</p> <p>6. Аналіз процесу публічної політики в Україні. Політичні конфлікти.</p> <p>7. Конфліктна стадія. Розв'язання конфлікту. Аналіз політичної реформи. Прискорення процесу демократизації в Україні.</p> <p>8. Рівень підтримки демократії в Україні. Цикл вироблення публічної політики. Середовище вироблення публічної політики.</p> <p>9. Аналіз стейкхолдерів та консультації з громадськістю у виробленні публічної політики.</p> <p>10. Вироблення рекомендацій замовникам аналізу публічної політики. Вибір найоптимальніших альтернатив.</p> <p>11. Компаративний аналіз публічної політики. Забезпечення суспільного інтересу.</p> <p>12. Моніторинг публічної політики. Механізм реалізації та оцінювання публічної політики.</p> <p>13. Роль аналітичного документа в процесі вироблення публічної політики. Основні види аналітичних документів.</p> <p>14. Структура аналітичного документу.</p> <p>15. Етапи підготовки аналітичних документів. Політичні міжнародні відносини. Форми міжнародної взаємодії.</p> <p>16. Національні інтереси. Геополітичний аспект національних інтересів. Внутрішньополітичний аспект національних інтересів.</p>			
13	<p>Лекція 7. Тема "Представницька влада"</p>	2	Презентація POWERPOINT	6,7,8,9,10, 23,36
13	<p>Практичне заняття 7.</p> <p>1. Природа, сутність, системні характеристики парламентаризму. Парламент та його основні функції. Структура парламенту.</p> <p>2. Формування палат. Статус депутата. Пряма і представницька демократія.</p> <p>3. Базові філософсько-світоглядні ідеї теорій парламентаризму.</p> <p>4. Генеза та еволюція парламентаризму (від античності до сучасності).</p> <p>5. Витоки, становлення та розвиток представницької влади в Україні.</p> <p>6. Політичні реформи в Україні кінця ХХ – початку ХХІ ст. та метаморфози сучасного вітчизняного парламентаризму.</p>	2	Роздатковий матеріал	6,7,8,9,10, 23,36

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
	<p>7. Парламентське право. Парламентські процедури та законотворчий процес. Законодавчі ініціативи.</p> <p>8. Публікація закону. Законодавче оформлення діяльності партії в парламенті. Типологія партій. Виборча система.</p> <p>9. Механізми та процедури, пов'язані із формуванням органів влади.</p> <p>10. Структура виборчої системи. Парламентська коаліція та опозиція. Судова влада. Судові органи.</p>			
	Підсумковий контроль знань	іспит		

4 ЗМІСТ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

4.1 Зміст аудиторних занять 2 семестру заочної форми навчання

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
1	Лекція 1. Тема "Політичні інститути та процеси прийняття політичних рішень"	1	Презентація POWERPOINT	1,2,3,4,19,22
1	Практичне заняття 1. 1.Сутність категорії «публічна політика». Політична наука. 2.Понятійно-категоріальний апарат з питань політики. 3.Теорії та концепції публічної політики. 4.Розвиток політичної думки у світовому контексті. 5.Етапи розвитку політичної думки в Україні. 6.Демократично-народницький напрям політичної думки. 7.Взаємозв'язок політики та управління. 8.Публічне узгодження інтересів держави і суспільства. 9.Політичний простір. Реалізація політики. 10.Поняття «інституту» в політиці та публічному управлінні. 11.Політичні інститути як складові політичної системи. 12.Держава як політичний інститут. Інституціональне середовище. Політична реформа. Публічна сфера.	1	Роздатковий матеріал	1,2,3,4,13,19,22,36,49
1	Лекція 4. Тема "Місьцеве самоврядування"	1	Презентація POWERPOINT	1,3,17,18,19,30,49,55
1	Практичне заняття 4. 13. Поняття та сутність місцевого самоврядування. Специфіка місцевого самоврядування в контексті публічної влади. 14. Концепції місцевого самоврядування. 15. Основні сутнісні ознаки та базові принципи місцевого самоврядування. Моделі місцевого самоврядування. 16. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. 17. Місьцеве самоврядування та громадянське суспільство: кореляція статусів. 18. Система місцевого самоврядування: елементний склад та функції. Компетенції органів місцевого самоврядування та їх повноваження. 19. Відповідальність органів місцевого самоврядування. 20. Роль місцевого самоврядування в забезпеченні сталого розвитку країни. Крайні українські практики місцевого самоврядування.	1	Роздатковий матеріал	1,3,17,18,19,30,49,55

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
	21. Специфіка феномену спроможності територіальних громад. 22. Механізми формування спроможних територіальних громад в сучасній Україні. 23. Політика об'єднання та співробітництва територіальних громад. 24. Алгоритми формування спроможних територіальних громад.			
1	Лекція 5. Тема "Соціально-гуманітарна політика"	1	Презентація POWERPOINT	2,5,8,11,13, 16, 36,38,40
1	Практичне заняття 5. 11. Поняття соціальної організації суспільства. Класичні і сучасні теорії соціальної організації суспільства. 12. Соціальні групи та соціальні інститути. Соціальна структура суспільства. Соціальна нерівність і соціальна стратифікація. 13. Соціальна мобільність і соціальний розвиток. Територіальний розвиток соціальної інфраструктури. Мета, завдання, об'єкти, суб'єкти та принципи соціальної політики 14. Моделі та основні напрями соціальної політики. 15. Механізми формування та реалізації соціальної політики. Соціальна безпека і соціальні ризики. 16. Поняття та структура єдиного гуманітарного простору. Формування єдиного гуманітарного простору в системі пріоритетів державної гуманітарної політики в Україні. 17. Національна ідентичність як показник цілісності і повноти гуманітарного простору. 18. Основні напрями та завдання соціально-гуманітарної політики країни. 19. Розвиток соціогуманітарної сфери на регіональному рівні. 20. Управління соціогуманітарним розвитком на місцевому рівні.	1	Роздатковий матеріал	2,5,8,11, 13,16, 36,38,40,63
1	Лекція 6. Тема "Аналіз публічної політики"	1	Презентація POWERPOINT	6,10,14,22, 36,54,63
1	Практичне заняття 6. 17. Підходи до аналізу публічної політики. Різноманіття аналітичних підходів до дослідження публічної політики. 18. Аналіз політичної культури України. Політична культура. 19. Сутність і структура політичної культури. 20. Риси і типи політичної культури. Аналіз політичної культури України. 21. Політична поведінка. Процес публічної політики та його суб'єкти. Форми взаємодії публічної політики.	1	Роздатковий матеріал	6,10,14,22, 36,54,63

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
	<p>22. Аналіз процесу публічної політики в Україні. Політичні конфлікти.</p> <p>23. Конфліктна стадія. Розв'язання конфлікту. Аналіз політичної реформи. Прискорення процесу демократизації в Україні.</p> <p>24. Рівень підтримки демократії в Україні. Цикл вироблення публічної політики. Середовище вироблення публічної політики.</p> <p>25. Аналіз стейкхолдерів та консультації з громадськістю у виробленні публічної політики.</p> <p>26. Вироблення рекомендацій замовникам аналізу публічної політики. Вибір найоптимальніших альтернатив.</p> <p>27. Компаративний аналіз публічної політики. Забезпечення суспільного інтересу.</p> <p>28. Моніторинг публічної політики. Механізм реалізації та оцінювання публічної політики.</p> <p>29. Роль аналітичного документа в процесі вироблення публічної політики. Основні види аналітичних документів.</p> <p>30. Структура аналітичного документу.</p> <p>31. Етапи підготовки аналітичних документів. Політичні міжнародні відносини. Форми міжнародної взаємодії.</p> <p>32. Національні інтереси. Геополітичний аспект національних інтересів. Внутрішньополітичний аспект національних інтересів.</p>			
	Підсумковий контроль знань		іспит	

5 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
		лк	пз	лб	інд		с.р.	лк	пз	лб	інд	с.р.
2-й семестр												
Тема 1. Політичні інститути та процеси прийняття політичних рішень	15	2	2			11	15	1	1			13
Тема 2. Суспільно-політична діяльність	15	2	2			11	15					15
Тема 3. Політика регіонального розвитку	15	2	2			11	15					15
Тема 4. Місцеве самоврядування	15	2	2			11	15	1	1			13
Тема 5. Соціально-гуманітарна політика	15	2	2			11	15	1	1			13
Тема 6. Аналіз публічної політики	15	2	2			11	15	1	1			13
Тема 7. Представницька влада	15	2	2			11	15					15
Курсова робота	15				15		15				15	
Усього годин за 2 семестр	120	14	14		15	77	120	4	4		15	97

6 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

6.1 Теми практичних занять у 2 семестрі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Форма навчання	
		денна	заочна
1	Політичні інститути та процеси прийняття політичних рішень	2	1
2	Суспільно-політична діяльність	2	
3	Політика регіонального розвитку	2	
4	Місцеве самоврядування	2	1
5	Соціально-гуманітарна політика	2	1
6	Аналіз публічної політики	2	1
7	Представницька влада	2	
	Разом	14	4

7 САМОСТІЙНА РОБОТА

7.1 Самостійна робота у 2 семестрі

№ з/п	Стислий опис змісту самостійної роботи	Кількість годин	
		Форма навчання	
		денна	заочна
1	Сутність категорії «публічна політика». Теорії та концепції публічної політики. Розвиток політичної думки у світовому контексті. Етапи розвитку політичної думки в Україні.	7	9
2	Демократично-народницький напрям політичної думки. Взаємозв'язок політики та управління. Публічне узгодження інтересів держави і суспільства.	7	9
3	Політичний простір. Реалізація політики. Поняття «інституту» в політиці та публічному управлінні. Політичні інститути як складові політичної системи. Держава як політичний інститут. Інституціональне середовище.	7	9
4	Політична реформа. Публічна сфера. Політична діяльність. Політичні дії. Політичне життя. Суспільно-політична взаємодія суб'єктів політичного процесу. Форми політичної діяльності. Політична участь. Класифікація політичної участі.	7	9
5	Цілі та засоби публічно-управлінської діяльності. Політична система як система управління публічними справами. Структура політичної системи. Суб'єктно-об'єктні відносини.	7	9
6	Типи політичних систем. Політичний режим. Структура політичного режиму. Типи політичних режимів.	7	8
7	Державна регіональна політика: сутність, принципи, завдання. Глобальні та внутрішні фактори впливу на формування державної регіональної політики та розвиток регіонів. Регіональні структури влади. Компетенція суб'єктів влади.	7	9
8	Самоврядування певної території в державі. Структура органів влади. Законодавчі збори регіональних структур. Виконавчі органи регіональних структур. Нормативно-правові засади формування та реалізації регіональної політики в Україні.	7	9
9	Поняття та сутність місцевого самоврядування. Специфіка місцевого самоврядування в контексті публічної влади. Концепції місцевого самоврядування. Основні сутнісні ознаки та базові принципи місцевого самоврядування. Моделі місцевого самоврядування. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.	7	9
10	Поняття соціальної організації суспільства. Класичні і сучасні теорії соціальної організації суспільства. Соціальні групи та соціальні інститути. Соціальна структура суспільства. Соціальна нерівність і соціальна стратифікація.	7	9
11	Соціальна мобільність і соціальний розвиток. Територіальний розвиток соціальної інфраструктури. Мета, завдання, об'єкти, суб'єкти та принципи соціальної політики.	7	8
	Разом	77	97

8 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

У 2 семестрі передбачена курсова робота. Тематика курсової роботи пов'язана з тематикою теоретичного навчання, але орієнтована на вивчення більш складних завдань.

При виконанні курсової роботи слід керуватися методичними вказівками, де крім загальних вказівок і рекомендацій, наводиться приклади структури роботи. Теми курсової роботи надаються у додатку до методичних вказівок.

9 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На лекціях застосовується пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: зорганізується сприймання та усвідомлення інформації з візуальним супроводженням навчального процесу (комп'ютерних презентацій). Використовується декілька типів лекцій.

Інформаційні лекції, що розкриває сутність теми у відповідності до навчально-тематичного плану. Лекції візуалізації, що включають усну інформацію, перетворену у візуальну форму у вигляді таблиць, схем, слайдів, рисунків. Лекції проблемні за змістом, в яких розглядається ще не розв'язана до кінця наукова проблема, і лекції проблемні по побудові, коли лектор не пропонує відразу готових істин, а створює проблемну ситуацію, зіштовхує слухачів з пізнавальними суперечностями і тим самим порушує активне мислення студентів, направлене на пошук істини, стимулює їх пізнавальні інтереси, духовні прагнення і запити. Повноцінна проблемна лекція звичайно сполучає в собі ці сторони, в ній ставляться важливі, вузлові проблеми курсу, і ці проблеми розглядаються так, що розкриваються внутрішні суперечності об'єктів, виникають і долаються пізнавальні утруднення, проводяться зіставлення, оцінка і вибір варіантів.

Аналіз ситуаційних вправ (аналіз конкретних ситуацій) – глибоке та детальне дослідження реальної або імітованої ситуації. Аналіз конкретних ситуацій на основі застосування творчого підходу до вирішення практичної ситуації. Різновидом методу аналізу конкретних ситуацій є ситуаційна вправа та метод ситуаційного аналізу (метод аналізу кейсів)

Метод аналізу кейсів – найбільш прийнятна інтерактивна технологія для короткострокового навчання менеджерів. У більшості випадків при використанні методу кейсів учасникам навчання надають короткий запис набору обставин, що можуть ґрунтуватися на реальній або уявлюваній ситуації. Ця інформація може бути викладена в документальній формі (наприклад повідомлення) чи представлена за допомогою вербальних чи візуальних засобів (таких як відео, показ слайдів). У залежності від складності цих задач метод буде чи застосовуватися у виді короткої вправи на 30-60 хвилин, чи в більш розгорнутому виді. Метод не вимагає великих матеріальних чи тимчасових витрат і припускає варіантність навчання. Метод аналізу кейсів допускає вибір і застосування у його рамках практично необмеженої кількості різних форм проведення аудиторного обговорення сюжету і самостійної роботи студентів у їх комбінації – залежно від особливостей студентської аудиторії, індивідуальності викладача, технічної забезпеченості. Різні форми розгляду кейсу (обговорення у групі, у міні-групах, фрагментарне використання рольових ігор, методу мозкового штурму, різноманітні форми презентації) сприяють формуванню широкого спектра професійно значущих умінь і здібностей студентів.

При виборі методу навчання завжди звертається увага на певні фактори:

- орієнтація заняття на засвоєння нових знань чи на перевірку і корекцію знань, умінь та навичок. Так, на практичних заняттях, більше орієнтованих на засвоєння нових знань, використовуються бесіди, доповіді студентів з аналізом їх змісту, а практичні заняття, спрямовані на перевірку і корекцію знань, умінь та навичок, передбачають використання вправ, тестових завдань, проведення "термінологічних" диктантів;

- особливості змісту і структури навчального матеріалу. Наприклад, якщо матеріал об'ємний, новий, складний для засвоєння, то використовується лекція, розповідь, опорні конспекти з коментарем викладача. За умови, що матеріал невеликий за обсягом і доступний для самостійного вивчення студентами, обирається підготовка студентами рефератів, метод прес-конференції, обговорення вивченого в групах тощо). Для творчого осмислення теми, розвитку критичного мислення студентів використовується дидактичні ігри;

- обсяг часу, відведеного на засвоєння матеріалу. Там, де обсяг часу обмежений, перевага надається звичайній, а не проблемній лекції, розповіді, а не дискусії, репродуктивним методам, а не дидактичній грі, тому що є ризик не встигнути глибоко і різнобічно висвітлити тему;

- психологічні особливості студентів, рівень загальної підготовленості академічної групи. У групах, де рівень підготовленості не дуже високий, проблемні методи використовуються рідше, ніж у підготовленій групі;

- черговість навчального заняття за розкладом. Поточний контроль та захист курсових робіт не проводяться на останніх парах, коли студенти втомлені, а увага розконцентрована.

Для самостійного вивчення матеріалів курсу студенти використовують методичне забезпечення, яке розміщене на сайті Центру дистанційного навчання університету (<http://moodle.snu.edu.ua/>), доступ до якого провадиться через Інтернет.

10 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

В освітньому процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний та підсумковий контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги здобувачам вищої освіти, коригування навчального процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах занять у вигляді короткочасних аудиторних контрольних робіт, електронного тестування на сайті дистанційного навчання і домашніх контрольних робіт для заочної форми навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується для коригування методів і засобів навчання, а також для планування самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обов'язку навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю - письмова, зміст і структура екзаменаційних білетів (тестових завдань) визначені рішенням кафедри. Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль, надається у додатку А.

11 РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Використовується 100-бальна накопичувальна система.

Таблиця 11.1- Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма, 2 семестр

Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	іспит	Сума
до10	до10	до10	до10	до10	до10	до10	до 30	100

Таблиця 11.2- Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма, 2 семестр

Присутність на всіх заняттях	Своєчасне виконання завдань для самостійної роботи	іспит	Сума
до 20	до 30	до 50	100

Таблиця 11.3-Шкала оцінювання національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні рекомендації до виконання науково-дослідної роботи та оформлення її результатів за дисципліною "Публічна політика" для студентів спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування"/ Укл. Овчаренко Є.І., Галгаш Р.А., Коренєв Е.Н. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. – 34 с.

13 ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ВИВЧЕННЯ ДАНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік дисциплін наведено у таблиці 13.1.

Таблиця 13.1.-Перелік дисциплін, що забезпечують вивчення даної дисципліни

Дисципліни, що забезпечують			Дана дисципліна	
Семестр	Найменування дисципліни	Найменування теми	Семестр	Номер теми
1	Стратегічне управління	усі теми	2	1,3,5
1	Публічна служба	усі теми	2	усі теми

14 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про державну службу : Закон України від 15 грудня 2015 року № 889- VIII [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про засади запобігання та протидії корупції: Закон України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу : Указ Президента України від 05.03.2004 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Про Концепцію розвитку законодавства про державну службу : Указ Президента України від 20.02.2006 р. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Про утворення Центру сприяння інституційному розвитку державної служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.2004 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
8. Регламент Головного управління державної служби України та його територіальних органів: Наказ Голодержслужби України від 16.02.2007 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
9. Вавринчук В.П. Політологічні аспекти державного управління: навч. Посібник: Поліграфіст-2. – 2012.
10. Громадська Н.А. Державна політика: аналіз та механізми впровадження: метод. реком.: Вид-во ЧДУ. – 2011.
11. Державна політика в соціогуманітарній сфері: підручник / авт.. кол.: В.А.Скуратівський, В.П.Трощинський, П.К.Ситник та ін..; за аг. Ред. В.А. Скуратівського, В.П.Трощинського. – К.: НАДУ, 2010. – 284 с.
12. Концепція розвитку електронного урядування в Україні. – К.: «Відродження». – 2009.
13. Технологія прийняття управлінських рішень: Навч. Посіб. / Уклад. В.Д.Бакуменко. – К.: Вид-во НАДУ, 2007. – 20 с.
14. Томахів В.Я. Політологічні аспекти державного управління: навч.-метод. Посібник: ТНЕУ. – 2012.
15. Телешун С.О. Основи інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні: навч. Посіб. / С.О.Телешун, О.Р.Титаренко, І.В.Рейтерович. – К.: НАДУ, 2009. – 168 с.
16. За ред. О.М. Січа Політологічні аспекти державного управління: навч. посібник Місто НВ. – 2013.
17. Євтушенко О.Н., Лушагіна Т.В. Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика становлення: навч. Посібник. Вид-во ЧДУ. 2013.
18. Євтушенко О.Н. Державна влада і місцеве самоврядування в політичній системі суспільства: монографія. Вид-во ЧДУ. 2010.

Додаткова література:

19. Адміністративна реформа в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи: монографія / за аг. Ред. Н.Р.Нижник, Н.Т.Гончарук. – Д.: Моноліт, 2009. – 384 с.
20. Атаманчук Г.В. Сущность государственной службы : история, теория, закон, практика / Г. В. Атаманчук: [монография] . – М. : Изд-во РАГС, 2004. – 118 с. Мельниченко та ін., За аг. Ред.. проф. Н.Р.Нижник. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 164 с.
21. Гаєвський Б.А., Ребало В.А., Туленков М.В. Політичне управління / Навч. Посіб. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 160 с.

22. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади: Навч. Посібник / За заг. Ред. Н.Р.Нижник, В.М.Олуйка. – Львів: Вид-во Нац. Універ. «Львівська політехніка», 2002. – 352 с.
23. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади: Навч. Посіб. / Н.Р. Нижник, С.Д.Дубенко, В.І.
24. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. Ред. В.Б.Авер'янова. – К.: Факт, 2003. – 384 с.
25. Жовнірчик Я.Ф. Напрями удосконалення проходження служби в органах місцевого самоврядування / Я.Ф. Жовнірчик // Державне управління та місцеве самоврядування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення: –І Міжнар. наук.–практ. конф., 11-12 квітня 2013 р.: – К. Видавничо–поліграфічний центр Нац.унів ВГП (м. Рівне), 2013. – С. 142– 145.
26. Жовнірчик Я.Ф. Умови розвитку професійної компетентності посадових осіб місцевого самоврядування / Я.Ф. Жовнірчик // Інноваційні підходи та механізми державного та муніципального управління: міжнар. наук.– практи. конф., 12 квітня 2013 р.: [у 2 частинах]. / За заг.ред.В.К. Присяжнюка, В.Д. Бакуменка, Т.В. Іванової. – К. Видавничо– поліграфічний центр Академії муніципального управління, 2013. – Ч. 2. – С. 36–38.
27. Жовнірчик Я.Ф. Сутність формування кар'єри державного службовця в організації його діяльності / Я.Ф. Жовнірчик // Наук. вісник Академії муніципал. управління: Серія “Управління”. Вип. 3 (2013). – Держ. упр. та місц. самовр. – Заг. ред. В.П.Присяжнюка, В.Д.Бакуменка. К.:–ВПЦ АМУ, 2013. – С. 50 – 59.
28. Публічне управління: метод. рек. до навч. дисципліни для студентів / уклад. : О. Ю. Оболенський, С. О. Борисевич, Є. В. Капінус та ін. – К.: НАДУ, 2009. – 92 с.
29. Стецюк Н.М. Організація діяльності публічних службовців в умовах електронного урядування та електронної демократії // День інформаційного суспільства – 2016 / Матеріали щоріч. наук.-практ. конф. за міжнародною участю. – К.: НАДУ, 2016. – 249 – 252.
30. Стецюк Н.М. Розвиток самоврядування на місцевому рівні у контексті євроінтеграційних процесів // Місцеве самоврядування – основа сталого розвитку // Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю. (Київ, 16 травня 2014 р.). У двох томах. Том 1. С. 214 – 215.
31. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наук. доп. / [редкол. : Ю. В. Ковбасюк, К.О. Ващенко, В. В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю.В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2014. – 128 с.
32. День інформаційного суспільства – 2016 : матеріали щоріч. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, Київ, 19 трав. 2016 р. / упоряд. : О. Б. Кукарін, Н. О. Дмитренко, С. Г. Соловійов ; за заг. ред. д-ра держ. упр., проф. А. І. Семенченка. – Київ : НАДУ , 2016. – 284 с.
33. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природо- користування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес» / Редкол. Д. О. Мельничук (відп.ред.) та ін. – К.: ВЦ НУБіП України, 2012. - Вип. 169, Ч.1. – 269 с.
34. Матеріали конференції. Міжнародна науково-практична конференція «Визови і стратегічні орієнтири розвитку людського потенціалу державного управління» (14-16 червня 2011 року, м. Новгород- 55 Сіверський, Чернігівська область). – Чернігів: Чернігівський ЦНП, 2011. – 214 с.
35. Баровська, А.В. Інституційне забезпечення державної комунікативної політики : досвід країн Європи аналітична доповідь. А.В. Баровська; Інститут стратегічних досліджень. – К. : НІСД, 2014. – 72 с. – (Серія «Інформаційні стратегії», випуск 4).
36. Державна політика: підручник. / Ред. кол.: Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
37. Дубов, Д.В. Кіберпростір як новий вимір геополітичного суперництва : монографія. / Д.В. Дубов; Національний інститут стратегічних досліджень. – К. : НІСД, 2014. – 328 с.
38. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Наук.-ред.колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. - [Т. 1. – 748 с.; Т. 2. – 692 с.; Т.3. – 788 с.; Т. 4. – 648 с.; Т. 5. – 408 с.; Т. 6. – 524 с.; Т. 7. – 761 с.; Т. 8. – 712 с.].

39. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. – К. : Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
40. Семенченко А. І. Європейські механізми Зеленої та Білої книг в електронному урядуванні в Україні : навчально-методичні матеріали. / А. І. Семенченко ; Національна академія державного управління при Президентові України, Інститут підвищення кваліфікації керівних кадрів. – К. : НАДУ, 2015. 40 с.

Нормативно-правові інформаційні джерела:

41. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства: Міжнародний документ від 22.07.2000 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/998_163.
42. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17/ed20140101>.
43. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
44. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
45. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/852-15>.
46. Про захист персональних даних: Закон України від 01.07.2010 р. № 2297-IV (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.
47. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
48. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.
49. Питання впровадження єдиної державної політики реформ в Україні: Указ Президента України від 19.01.2015 № 22/2015 (зі змінами і доповненнями) . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/22/2015>.
50. Про першочергові заходи впровадження інформаційних технологій: Указ Президента України від 20.10.2005 р. № 1497/2005. – (зі змінами і доповненнями) . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1497/2005>.
51. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27.01.2016 «Про Стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України від 15.03.2016 № 96/2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/96/2016>.
52. 13. Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
53. Про електронний обмін службовими документами в органах виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2009 № 733 (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/733-2009-%D0%BF>.
54. Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1302-2002-п (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1302-2002-%D0%BF>.
55. Про порядок оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 04 січня 2002 р. № 3 (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>.
56. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2011 р. №

- 1014-р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1014-2011-%D1%80>
57. Про затвердження плану заходів з впровадження Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 липня 2012 р. № 514-р (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-2012-%D1%80>
58. Про затвердження плану заходів з впровадження Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2014-2015 роках»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 1176-р (зі змінами) . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1176-2014-%D1%80>
59. Про схвалення Концепції Державної цільової програми створення та функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг на період до 2017 р.: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 614-р (зі змінами) . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/614-2013-%D1%80>
60. Про схвалення Концепції розвитку Державної інформаційної системи реєстраційного обліку фізичних осіб та їх документування: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 711-р . (зі змінами) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/711-2009-%D1%80>
61. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 р. № 2250- р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>
62. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386- 57 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>
63. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>

15 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>
2. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodlesti.snu.edu.ua/>

Додаток А

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

Питання для контролю засвоєння теоретичних знань:

1. Базові принципи поведінки представників публічною політики.
2. Види взаємозв'язків у системі публічної адміністрації: підвідомчість, підпорядкованість (підлеглість), підконтрольність, відповідальність.
3. Визначення конфлікту інтересів у публічній політиці.
4. Відповідальність державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.
5. Влада як основний засіб публічного адміністрування.
6. Громадський контроль публічної адміністрації: поняття, нормативно-правове регулювання його здійснення.
7. Діловий та службовий етикет у публічній політиці.
8. Електронні адміністративні послуги та критерії оцінки якості їх надання.
9. Етична інфраструктура публічного адміністрування.
10. Етичні виміри службових взаємовідносин у публічному адмініструванні.
11. Етичні засади взаємодії представників публічного адміністрування і громадян.
12. Етичні кодекси представників публічного адміністрування.
13. Ефективна комунікація, як засіб вирішення міжособистісних конфліктів в публічній адміністрації.
14. Європейські принципи public administration : основна характеристика.
15. Загальна характеристика освіти як об'єкту публічного адміністрування.
16. Загальна характеристика публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері.
17. Законність та відповідальність у державному та публічному управлінні.
18. Засади організації публічної адміністрації: концентрація, деконцентрація, централізація, децентралізація, автономія.
19. Інфокомунікаційна влада в сучасному суспільстві (тенденції глобалізації).
20. Компетенція органів публічної адміністрації.
21. Комунікативна компетентність посадовця в публічній адміністрації.
22. Комунікаційні потоки в системі публічного адміністрування.
23. Конфлікти інтересів у професійній діяльності державних службовців: поняття та шляхи впровадження.
24. Критерії оцінки та вимоги до веб-сайтів органів влади.
25. Організаційна культура та лідерство в публічному адмініструванні.
26. Основні засади комунікацій з громадськістю в публічній адміністрації.
27. Основні засади структурної побудови публічної адміністрації: субординація, координація, реординація, співпраця.
28. Особливості організації публічної служби в країнах ЄС.
29. Поняття та елементи системи органів публічної адміністрації.
30. Поняття та класифікація форм діяльності публічної адміністрації.
31. Правові основи прийняття органами публічної адміністрації нормативних актів.
32. Принципи та норми етичної поведінки державних службовців.
33. Процедури з реалізації контрольно-наглядових повноважень публічної адміністрації.
34. Публічне адміністрування промисловістю і агропромисловим комплексом, що входять до державних і недержавних структур.
35. Публічне адміністрування фінансами та митною справою.
36. Публічне адміністрування: поняття та основні риси.
37. Публічне управління в суспільних об'єднаннях.
38. Публічне управління та регіональна політика.
39. Система органів публічного адміністрування в сфері оборони.

40. Система органів публічного адміністрування у сфері захисту населення.
41. Система органів публічного адміністрування у сфері здоров'я.
42. Система органів публічного адміністрування у сфері науки.
43. Система органів публічної адміністрації.
44. Специфіка культури і етики в публічному адмініструванні.
45. Структура механізму та органів публічного адміністрування.
46. Суб'єкти публічного адміністрування економікою.
47. Територіальна організація публічної адміністрації.
48. Технології вироблення публічної політики.
49. Філософія публічного адміністрування.
50. Форми контролю громадськості за діяльністю публічної адміністрації.

Питання для контролю ступеня набуття практичних навичок:

1. Розкрити сутність категорії «публічна політика».
2. Охарактеризувати концепції публічної політики.
3. Який розвиток політичної думки у світовому контексті.
4. Назвати етапи розвитку політичної думки в Україні.
5. Розкрити демократично-народницький напрям політичної думки.
6. Який взаємозв'язок політики та управління.
7. Яке публічне узгодження інтересів держави і суспільства.
8. Розкрити політичний простір.
9. Як реалізується політика.
10. Розкрити поняття «інституту» в політиці та публічному управлінні.
11. Назвати політичні інститути як складові політичної системи.
12. Визначення держави як політичного інституту.
13. Визначити інституціональне середовище.
14. Розкрити сутність політичної діяльності.
15. Яка суспільно-політична взаємодія суб'єктів політичного процесу.
16. Назвати форми політичної діяльності.
17. Яка є політична участь.
18. Розкрити зміст класифікації політичної участі.
19. Назвати цілі та засоби публічно-управлінської діяльності.
20. Визначити політичну систему як систему управління публічними справами.
21. Розкрити суб'єктно-об'єктні відносини.
22. Назвати типи політичних систем.
23. Розкрити зміст політичного режиму.
24. Визначити типи політичних режимів.
25. Розкрити відносини між державою і партіями.
26. Розкрити відносини між партійними лідерами і партійною елітою.
27. Обґрунтувати відносини держави і груп тиску.
28. Яка класифікація політичних режимів.
29. Обґрунтувати політичне керівництво.
30. Визначити політичну платформу.
31. Обґрунтувати політичну стратегію.
32. Яка є політична тактика.
33. Назвати особливості вироблення та реалізації політичного курсу.
34. Визначити узгодженість дій публічної влади та громадян.
35. Яка взаємодія державних органів з громадськістю.
36. Визначити зв'язки з громадськістю.
37. Який статус вільних ЗМІ.
38. Які є зв'язки з пресою.

39. Розкрити зміст децентралізації державної влади.
40. Яка партійна структурізація влади.
41. Яка є легальна політична опозиція.
42. Яке є легальне лобювання групових інтересів.
43. Визначення влади як суспільного феномену.
44. Назвати основні риси політичної влади.
45. Яка політична влада в Україні.
46. Дати характерні ознаки політичної корупції в Україні.
47. Назвати фактори, що сприяють розвитку корупції в Україні.
48. Визначити чинники запобігання проявів корупції на основі міжнародного досвіду.
49. Визначити ступінь публічності та відкритість влади суспільству.
50. Назвати джерела формування влади.
51. Який рівень публічності влади.
52. Обґрунтувати відкритість влади.
53. Розкрити сутність публічного контролю за діяльністю органів державної влади.
54. Який політичний процес.
55. Розкрити сутність поняття «політичного» та «управлінського рішення».
56. Який процес прийняття рішення.
57. Визначити роль моделювання в процесі прийняття рішення.
58. Визначити місію, цілі та цільові пріоритети.
59. Який кінцевий результат майбутніх дій.
60. Визначити предмет задоволення потреби в здійсненні дій.
61. Назвіть цінності предмета потреби.
62. Який зворотній зв'язок.
63. Який термін виконання.
64. Які умови виконання поставленого завдання.
65. Визначити зміст «дерева рішень».
66. Яке оцінювання альтернативи.
67. Які процедури.
68. Як здійснюється погодження.
69. Який резерв часу.
70. Яке інформаційне забезпечення процесу прийняття політичного рішення.
71. Яка організація процесу виконання політичних рішень.
72. Розкрити функції: мотивування, регулювання, планування, організування, обліку, контролювання, координування.
73. Зформулювати конкретні завдання на основі прийнятого рішення.
74. Який вибір цільової функції.
75. Яке виконання поставлених завдань.
76. Яке звітування діяльності.
77. Який досвід та вплив на ситуацію.
78. Назвати якісні й кількісні характеристики.
79. Визначити ефективність.
80. Вироблення та реалізація рішень у сфері державно-владних відносин.
81. Класифікація політичних рішень.
82. Політичний документ.
83. Акти і процедури.
84. Організація та структура публічної влади в Україні.
85. Які процеси прийняття та виконання політичних рішень на центральному рівні управління.
86. Процеси прийняття та виконання політичних рішень на місцевому рівні управління.
87. Назвати основні чинники та передумови впровадження електронного урядування.
88. Розкрити інформаційну політику.
89. Сутність та зміст електронної демократії.
90. Які є комунікації при формуванні публічної політики.

91. Національний та зарубіжний досвід розвитку електронного урядування та електронної демократії.
92. Напрямки інформатизації суспільства в США.
93. Яка політика інформатизації Канади.
94. Назвіть етапи впровадження електронного урядування в Україні.
95. Інформаційна безпека.
96. Інформаційне суспільство.
97. Електронний парламент.
98. Інформаційна інфраструктура та послуги електронного парламенту.
99. Відкриті дані.
100. Парламенти та громадяни: поглиблення е-діалогу.
101. Інтернет.
102. Портал публічних послуг.
103. Електронний офіс.
104. Електронна ідентифікація.
105. Інформаційний простір.
106. Інформаційні електронні ресурси.
107. Електронний документообіг.
108. Електронний цифровий підпис.
109. Е-урядування та політичні технології.
110. Е-урядування як ефективна платформа боротьби з корупцією.
111. Е-декларування.
112. Назвати пріоритетні напрямки розвитку е-урядування в Україні.
113. Визначити інформаційно-комунікаційні технології в Україні.
114. Який розвиток електронних послуг.
115. Який розвиток електронної ідентифікації.
116. Який розвиток інфраструктури відкритих даних.
117. Яке організаційне забезпечення е-урядування в Україні.
118. Яке забезпечення електронної взаємодії інформаційних систем органів влади.
119. Центральні органи виконавчої влади.
120. Обласні державні адміністрації.
121. Завдання органів влади щодо інформаційної сфери.
122. Безпекова складова публічної політики України.